تاریخ سبزوار با بیهق گره خورده است. پس از حمله مغول به‌دلیل دلاوری مدافعان فدایی موسوم به سربداران برای مدتی به سربداران نیز مشهور بود. سبزوار از مهم‌ترین مراکز جمعیتی، دانشگاهی، فرهنگی، اسلامی و تاریخی شمال شرق ایران به شمار می‌آید و به‌عنوان یکی از نمادهای تاریخ و علم ایران مطرح شده است.این شهر به‌لحاظ موقعیت تجاری و بازرگانی دربین شهرهای استان خراسان رضوی از جایگاه ممتازی برخوردار است.

خانه جعفرزاده

خانه جعفرزاده که مالک آن یکی از تجار متمول شهر سبزوار بود، در دوره قاجار ساخته شده است. این خانه قدیمی یکی از جاهای دیدنی سبزوار به حساب می‌آید که در فهرست آثار ملی هم ثبت شده. خانه نمایی آجری دارد و بعد از سال‌ها که رنگ‌ورو و شوق زندگی از آن رفته، انگار یک‌دست، خاکی‌رنگ شده است.

خانه الداغی

خانه الداغی از جاهای دیدنی سبزوار در دوره قاجار و در خارج از حصار شهر ساخته شد و فاصله کمی از دروازه غربی شهر داشت که به آن «دروازه عراق» می‌گفتند. فضاهای خانه شامل سردر، حیاط، عمارت شمالی، راهرو ورودی و باربند هستند. خانه ۲ طبقه الداغی ظاهر زیبا و آراسته دارد و در وسط عمارت می‌توانید ۲ سری پله آجری را ببینید که در مرکز به‌هم می‌رسند.

پناهگاه حیات وحش شیراحمد

پناهگاه حیات وحش شیراحمد از جاهای دیدنی سبزوار وسعتی حدود ۲۵ هزار هکتار داشته و در ۷ کیلومتری جنوب شرقی سبزوار قرار دارد. این منطقه در سال ۱۳۷۵ به‌عنوان یک منطقه حفاظت‌شده تعیین شد و شکار در آن ممنوع است.

ارتفاعات بفره

دره بفره و ارتفاعات بفره یکی از دیدنی های سبزوار است که در ۳۵ کیلومتری شهرستان داورزن قرار دارند. آبشارهای کوتاه و بلند این منطقه معروف هستند و زیبایی آن‌ها خیره‌کننده است. مسیری که به آبشار بلند بفره می‌رسد حدود ۱۵ متر است اما اینجا آخر کار نیست و باید کمی هم کوه‌نوردی کنید. مسیر ناهموار است و باید کوه‌نورد حرفه‌ای باشید، پس با خودتان ابزار صعود ببرید.

مصلی تاریخی سبزوار

مصلی تاریخی سبزوار بنایی است واقع در حاشیه شرقی شهر سبزوار که مربوط به سده ۸ ه. ق. است. این اثر در تاریخ ۲۷ دی ۱۳۵۵ با شماره ثبت ۱۳۱۷ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است و مشتمل بر چهارتاقی اصلی (فضای مرکزی) با گنبدی بر فراز آن و ایوانی بزرگ در جلوی بنا است. مصلی تاریخی سبزوار در ابتدا خانقاه چند تن از بزرگان سربداریه بوده و بعدها به‌عنوان جایگاهی برای نمازهای اعیاد بزرگ مورد استفاده قرار گرفته است. این مکان نمازگاهی بوده است که مردم سبزوار از دیر زمان برای برگزاری نمازهای عیدین و جمعه بدان جا می‌رفته‌اند. شما می‌توانید با کلیک روی هر نام هر یک از این جاذبه‌ها، آدرس آن را روی نقشه مشاهده کنید.

مصلی شهر سبزوار در دوره سربداران احداث و اولین محلی است که در ایران نماز جمعه در آن بر پا شده است و اکنون به‌عنوان موزه نماز در ایران شناخته می‌شود و محل به دار آویخته شدن شیخ خلیفه سربدار به دست مغولان نیز است. اگرچه برخی صاحب‌نظران بنای مصلی را به دوره سربداران نسبت می‌دهند، اما شیوه ساختمانی آن قابل مقایسه با معماری دوران صفویه است.

بقعه امام زاده یحیی

این بنا در تقاطع خیابان اسرار و بیهق شهر سبزوار قرار دارد و مشتمل بر فضای داخلی گنبد دار، ایوان و مناره‌ها و دو فضای ارتباطی است. گنبد بقعه با کاشی‌های زیبای فیروزه‌ای رنگ پوشیده شده و نمای بنا از خیابان بیهق نیز با کاشی‌های بسیار نفیس آراسته شده است. گویا کهن‌ترین بخش بنا گنبد خانه آن است که با پلان مربع و به‌صورت چهار ایوانی به سبک ویژه معماری سده هشتم و هفتم ساخته شده است. تزیینات نمای بقعه در سال ۱۳۸۰ ه.ق نصب شده و فضای داخلی آن مزین به کاشی، گچ، سنگ و آینه‌کاری است. این مکان در حال حاضر به عنوان یک زیارتگاه مورد احترام و توجه بوده و مکان تاریخی گردشگری نیز به شمار می‌آید. این اثر در تاریخ ۱۰ مهر ۱۳۸۰ با شماره ثبت ۴۰۳۶ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

مسجد جامع سبزوار

مسجد جامع سبزوار یکی از قدیمی‌ترین مساجد سبزوار است که در دوره سربداران ساخته شده است. مسجد جامع سبزوار با مساحتی حدود چهار هزار متر مربع مشتمل بر ایوان‌های قبله، شمالی، صحن، شبستان و رواق در حاشیه جنوبی خیابان بیهق این شهر واقع است. در طرفین این قسمت شبستان‌های با طاق ضربی بلند هم‌زمان با بنای ایوان جنوبی ایجاد شده است. در دالان سمت شرقی ایوان شمالی مسجد کتیبه‌هایی به‌صورت سنگ‌نوشته از دوران صفویه با تاریخ‌های ۹۷۹ و ۱۱۳۶ ه. ق درباره مراعات سکنه سبزوار و دستوری از شاه طهماسب صفوی ثبت است. از عمده تزیینات مسجد جامع سبزوار کاشی هفت رنگ و کاشی‌کاری خشتی است. این بنا ویژگی‌های معماری سده هشتم هجری را نشان می‌دهد. در دوره رضاشاه سردر این مسجد پس از پاره‌ای تغییرات در ساختار شهر و خیابان بیهق خراب شد و سپس به دست سید محمد اشراقی معمار بازسازی شد

یخدان‌های سبزوار

در جنوب شرقی سبزوار بیشتر از ۲۳ یخچال بزرگ و کوچک هست که ۵ تا از آن‌ها در همین ضلع شهر و ۱۶ تای دیگر در جنوب غربی و ۲ تا هم در محله کوشک در شمال غربی شهر سبزوار قرار دارند. یخدان‌ها به‌عنوان یکی از جاهای دیدنی سبزوار ظاهری متفاوت و عجیب دارند. از دور که به آن‌ها نگاه می‌کنید خانه‌های بزرگ مورچه‌ها در آفریقا و آمریکای لاتین برای شما تداعی می‌شود.

آرامگاه بقراط

آرامگاه بقراط از جاهای دیدنی سبزوار محل دفن یکی از پزشکان بزرگ شهر سبزوار به‌اسم «حاج محمدحسین بن‌محمدتقی سبزواری» ملقب به «بقراط التولیه» است که در دوره قاجار زندگی می‌کرد. این پزشک بزرگ در سال ۱۲۴۰ در شهر سبزوار به‌دنیا آمد و در سال ۱۳۲۳ هم درگذشت. او در طول عمر خود به‌عنوان پزشک کتاب‌های زیادی تالیف کرده و جان مردم بسیاری را نجات داده است.

کاروانسرای فرامرز خان

کاروانسرای حاج فرامرز خان که به رباط کانون نیز شهرت دارد، مربوط به دوره قاجار است. این اثر در تاریخ ۲۹ تیر ۱۳۷۷ با شماره ثبت ۲۰۵۷ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. این بنا از نوع کاروان‌سراهای چهار ایوانی است که به استناد وقف‌نامه موجود در سال ۱۲۹۱ قمری توسط حاج فرامرزخان سبزواری جهت استفاده زوار امام رضا در کنار شاه‌راه خراسان ساخته شده است و هم‌اکنون قسمتی از این مکان به‌عنوان موزه مردم شناسی تغییر کاربری یافته است. مصالح این رباط از آجر، گچ، ماسه، آهک و چوب تشکیل یافته است و تزیینات عمده معماری آن منحصر به کاربرد طرح‌های هندسی با استفاده از نقاشی اخرائی روی آجر است.صحن رباط روباز بوده و علاوه بر چهار ایوان اصلی غرفه‌هایی نیز مشرف بر صحن ساخته شده است. در انتهای غرفه‌ها حجره‌هایی تعبیه شده که در پشت اتاق‌های شمالی، شرقی و غربی سالن‌هایی طویل جهت بارانداز، مال‌بند یا اصطبل در نظر گرفته شده است.

آرامگاه حاج ملا هادی سبزواری

وی در سال ۱۲۱۲ قمری در سبزوار پای به عرصه حیات نهاد و از همان اوایل به فراگیری علوم دینی پرداخت. پس از عزیمت به شهرهای مشهد و اصفهان به مشهد بازگشت و به تدریس حکمت، فقه و تفسیر مشغول شد. مدتی در کرمان متوطن شد و سپس به زادگاه خود بازگشت و در مدرسه فصیحیه تدریس را آغاز کرد. حاج ملا هادی سبزواری متخلص به (اسرار) در سال ۱۲۸۹ قمری در سن ۷۷سالگی دار فانی را وداع گفت. از وی آثار ارزشمندی نظیر منظومه فلسفه، شرح منظومه در منطق، شرح لیالی، حاشیه بر تجرید و ... بر جای مانده است. بنای آرامگاه این فیلسوف بزرگ در شهر سبزوار واقع است. فضای داخلی آرامگاه شامل طرحی چلیپایی شکل بوده که در آن حجره‌ها و اتاق‌هایی تعبیه گردیده است. تزیینات، ترمیم و استحکام بخشی آرامگاه در اوایل سال ۱۳۴۰ توسط انجمن آثار ملی انجام شده است. کاشی‌کاری‌های رنگارنگ بر زمینه لاجوردی و گنبد فیروزه‌ای‌رنگ به بنا جلوه و شکوه خاصی بخشیده است. بنای اولیه آرامگاه کمی پس از وفات حاج ملا هادی سبزواری توسط (میرزا یوسف مستوفی المالک) ساخته شد.

بازار قدیمی سرپوش

بازار سرپوش از جاهای دیدنی سبزوار حدود ۱۴۰ متر طول داشته و در راستای شمال به جنوب قرار دارد. در کل، ۹ مسیر ورودی و خروجی وجود دارد که ۴ تا از خروجی‌ها به خیابان اسرار و ۳ خروجی هم به سراهای دو در، هاشم‌آبادی و پنبه‌ای و ۱ خروجی هم به راسته قنادها مربوط است. خروجی آخر در واقع همان مسیر اصلی بازار است که به خیابان بیهق می‌رسد.

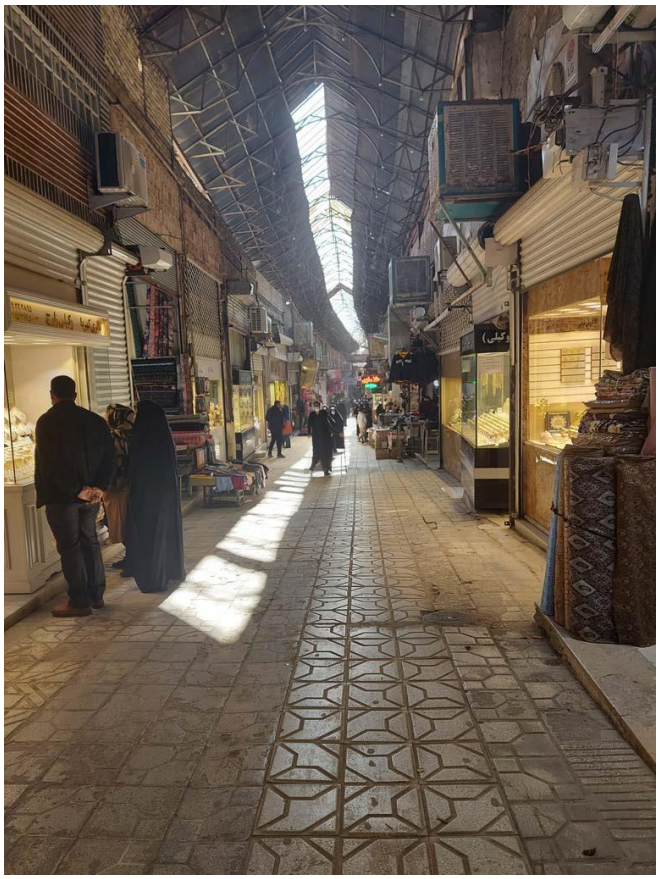

مناره خسروگرد
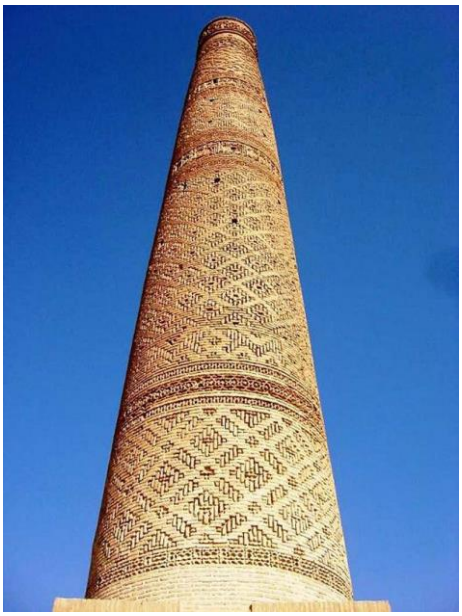
مناره خسروگرد واقع در ۱۰ کیلومتری غرب شهر سبزوار، مربوط به قرن ششم هجری قمری است. این میل به سال ۵۰۵ هجری قمری به دستور «تاج الدوله ابوالقاسم بن سعید» مصادف با حکومت سلجوقیان احداث شده است. این اثر در تاریخ ۱۵ دی ۱۳۱۰ با شماره ثبت ۷۷ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. ارتفاع آن به ۳۸ متر می‌رسد و در بالای آن دو رشته کتیبه کوفی و تزیینات لوزی شکل دیده می‌شود. تاریخ کتیبه به سال ۵۰۵ هجری قمری است. قدمت این مناره به حدود ۹۰۰ سال قبل بازمی‌گردد، یکی از قدیمی‌ترین و بلندارتفاع‌ترین مناره‌های تاریخی ایران در عهد خود بوده است. بر اساس کاوش‌های باستان شناسی، مناره خسروگرد میل تکی است که به‌منظور راهیابی کاروانیان بر سر راه جاده موسوم به ابریشم احداث شده و همچون فانوس دریایی در کویر نقش راهنمای کاروانیان را برعهده داشته است.